

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ในลักษณะของการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Study) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์การ ปัจจัยด้านผู้นำของผู้บริหารกับสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาล กรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นอาจารย์พยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาล กรุงเทพมหานคร 7 สังกัด คือ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร สภากาชาดไทย และเอกชน ซึ่งมีจำนวนสถาบันการศึกษาพยาบาลทั้งหมด 15 สถาบัน และประชากรเป็นอาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ด้านการสอนนักศึกษาพยาบาลอย่างน้อย 1 ปี ในปีการศึกษา 2538 มีจำนวน 1,026 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างที่ตรงกับลักษณะประชากรที่กำหนดดังกล่าวข้างต้น โดยทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ซึ่งมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากสูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่าง Definite Population ของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น .95 ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง 0.5 (บุญธรรม กิจปริดาภิรุตย์, 2527 : 23) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 288 คน

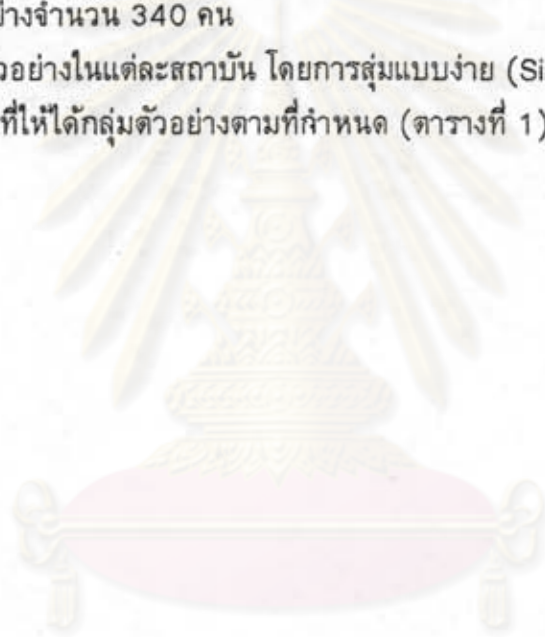
$$\begin{aligned} \text{จากสูตร} \quad n &= \frac{N}{1 + Ne^2} \\ &= \frac{1,026}{1 + 1,026(.05)^2} \end{aligned}$$

$$n = 287.79 \sim 288 \text{ คน}$$

n	=	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
N	=	ขนาดประชากร
e	=	ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง

2. จำแนกสถาบันการศึกษาพยาบาลในกรุงเทพมหานคร มีอาจารย์พยาบาลที่ปฏิบัติงานในสถาบันฯ 7 สังกัด จำนวน 15 สถาบัน และใช้วิธีคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรได้จำนวน 288 คน ผู้วิจัยได้ปรับขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น โดยใช้หลักของ Richard, Peter and Ruth (1980) ที่กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ดีควรเป็น 20 เท่าของตัวแปร ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 340 คน

3. สุ่มกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถาบัน โดยการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลากเลขที่ให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด (ตารางที่ 1)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสังกัดสถาบันการศึกษาพยาบาล

สังกัด สถาบันการศึกษาพยาบาล	รวม ประชากร (คน)	ประชากร (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง (คน)	รวมกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
กระทรวงกลาโหม	150			49
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก		56	18	
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ		40	14	
วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ		54	17	
กระทรวงมหาดไทย	58			19
วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ		58	19	
กระทรวงสาธารณสุข	70			24
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครุเทพ		70	24	
ทบวงมหาวิทยาลัย	317			104
คณะพยาบาลศาสตร์ศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล		195	64	
ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล		122	40	
กรุงเทพมหานคร	101			35
วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์		101	35	
สภากาชาดไทย	112			37
วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย		112	37	
เอกชน	218			72
วิทยาลัยพยาบาลเซนต์หลุยส์		42	14	
คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยมิชชั่น		26	9	
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ		30	10	
คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยคริสเตียน		50	16	
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ		34	11	
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต		36	12	
รวม	1,026		340	340

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบวัดจำนวน 3 ชุด
คือ

- ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและปัจจัยด้านองค์การ
- ชุดที่ 2 แบบวัดปัจจัยด้านผู้นำของผู้บริหาร
- ชุดที่ 3 แบบวัดสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล

การสร้างและลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 3 ชุด มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะแบบสอบถามเป็น
ข้อคำถามแบบให้เลือกตอบและเติมคำ ประกอบด้วยอายุ ประสบการณ์การเป็นอาจารย์พยาบาล
วุฒิการศึกษา สถานที่ทำงาน สังกัด จำนวนอาจารย์พยาบาลและจำนวนนักศึกษาพยาบาลใน
สถาบันการศึกษาพยาบาล กรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้นำจำนวนนักศึกษาพยาบาลมาจัดกลุ่ม
เป็นขนาดของสถาบันโดยใช้หลักเกณฑ์แบบอิงกลุ่ม (Norm reference) โดยใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม
เป็นหลักในการแปลความหมาย ให้ค่าที่ตรงกับค่าเฉลี่ยเป็นจุดกึ่งกลางของการแบ่ง และนำ
ค่าความกระจายข้อมูลมาเป็นตัวกำหนดความกว้างของแต่ละช่วง ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ใช้ระดับ
ปานกลางหรือกลุ่มกลางกำหนดค่าที่อยู่ระหว่าง $\bar{X} \pm 0.5 \text{ S.D.}$ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2530)
แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้ (ตารางที่ 2)

ขนาดเล็ก ได้แก่ สถาบันการศึกษาพยาบาลที่มีจำนวนนักศึกษา
พยาบาล น้อยกว่า 258 คน

ขนาดกลาง ได้แก่ สถาบันการศึกษาพยาบาลที่มีจำนวนนักศึกษา
พยาบาล 258 - 508 คน

ขนาดใหญ่ ได้แก่ สถาบันการศึกษาพยาบาลที่มีจำนวนนักศึกษา
พยาบาล ตั้งแต่ 508 คนขึ้นไป

ตารางที่ 2 กลุ่มของสถาบันเป็นขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ตามจำนวนนักศึกษา-พยาบาล จำแนกตามสถาบันการศึกษาพยาบาล

สถาบันการศึกษาพยาบาล	จำนวนนักศึกษา พยาบาล (คน)	จำนวน อาจารย์ พยาบาล (คน)	ระดับขนาด (คน)
คณะพยาบาลศาสตร์ศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล	866	195	ใหญ่
วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย	783	112	ใหญ่
วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์	770	101	ใหญ่
ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาล รามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล	556	122	ใหญ่
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ	500	70	กลาง
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	317	34	กลาง
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต	280	36	กลาง
วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ	279	58	กลาง
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก	258	56	เล็ก
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ	245	40	เล็ก
วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ	220	54	เล็ก
วิทยาลัยพยาบาลเซนต์หลุยส์	217	42	เล็ก
คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยคริสเตียน	210	50	เล็ก
คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยมิชชัน	187	26	เล็ก
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย อัสสัมชัญ	60	30	เล็ก
รวม	5,748	1,026	

ชุดที่ 2 แบบวัดปัจจัยด้านผู้นำของผู้บริหาร ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้
 ตอนที่ 1 รูปแบบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัด
 ของ กสานต์ วณิชชานนท์ (2529) และ วิรัตน์ ภาจันทร์กู (2532) โดยดำเนินการตาม
 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา การวิจัยต่าง ๆ ในเรื่องรูปแบบ
 พฤติกรรมผู้นำ ตามแนวความคิดของ Robert F. Moser ซึ่งอาศัยทฤษฎีพฤติกรรมทางสังคม
 ขององค์การตามแนวคิดของ Getzels และ Guba (1957) ในการแบ่งรูปแบบพฤติกรรมผู้นำ
 ออกเป็น 3 แบบ คือ ผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก 15 ข้อ ผู้นำที่ยึดบุคคลเป็นหลัก 15 ข้อและ
 ผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์เป็นหลัก 15 ข้อ รวม 45 ข้อ รวมทั้งศึกษาแบบวัดของ
 กสานต์ วณิชชานนท์ (2529) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จากความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน
 จำนวน 455 คน และวิรัตน์ ภาจันทร์กู (2532) ซึ่งได้ศึกษาความคิดเห็นของศึกษาอำเภอ
 เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 10 โดยถามความคิดเห็นแบบ
 ภาวะผู้นำของศึกษาธิการอำเภอ จำนวน 87 คน เป็นข้อความด้านบวกทั้งหมดยกเว้น 9, 15,
 27, 29, 37, 45 เป็นข้อความด้านลบ

2. ปรับปรุงข้อความในแบบวัดตามของ กสานต์ วณิชชานนท์ และ
 วิรัตน์ ภาจันทร์กู ให้เหมาะสมที่จะใช้กับพฤติกรรมของผู้บริหารตามการรายงานของอาจารย์
 พยาบาล และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ลักษณะแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วน
 ประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 4 หมายถึง มากที่สุด แสดงว่าผู้บริหารได้แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ
 อยู่เสมอ หรือเป็นประจำ
- 3 หมายถึง มาก แสดงว่าผู้บริหารได้แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ
 ไม่ถึงกับเป็นประจำแต่แสดงออกบ่อย ๆ
- 2 หมายถึง น้อย แสดงว่าผู้บริหารได้แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ
 เป็นครั้งคราวหรือนาน ๆ ครั้ง
- 1 หมายถึง น้อยที่สุด แสดงว่าผู้บริหารได้แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ
 ออกมาให้เห็นน้อยที่สุดหรือไม่เคยเลย

การตรวจให้คะแนนแบบวัดแต่ละข้อ พิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

	ข้อความด้านบวก	ข้อความด้านลบ
มากที่สุด	ให้ 4 คะแนน	ให้ 1 คะแนน
มาก	ให้ 3 คะแนน	ให้ 2 คะแนน
น้อย	ให้ 2 คะแนน	ให้ 3 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน	ให้ 4 คะแนน

การพิจารณาคะแนนรูปแบบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร เป็นคะแนนรวมจากแบบวัดในแต่ละด้าน การแปลผลคะแนนรวมในแต่ละด้าน ถือตามเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยดังนี้

คะแนนเฉลี่ย

3.50-4.00	หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารอยู่ในระดับสูง
2.50-3.49	หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง
1.00-2.49	หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารอยู่ในระดับต่ำ

ตอนที่ 2 การจัดการต่อความขัดแย้งของผู้บริหาร ผู้วิจัยใช้เครื่องมือของ Thomas และ Kilmann (1974) ซึ่งมีชื่อเรียกว่า Thomas-Kilmann Conflict Mode Instrument โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร บทความ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการต่อความขัดแย้งของผู้บริหารในองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ

2. ถอดความจากเครื่องมือการจัดการต่อความขัดแย้งของ Thomas และ Kilmann ที่มีชื่อเรียกว่า Thomas-Kilmann Conflict Mode Instrument รวมทั้งศึกษาแบบวัดของ วีระพงษ์ แสนโภชน์ (2533) ซึ่งได้ศึกษาวิธีการแก้ไขความขัดแย้งตามแบบของ Thomas และ Kilmann ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 จำนวน 180 คน และ ทำจิต คงหนู (2537) ได้ศึกษาวิธีจัดการกับความขัดแย้งของศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 5 โดยใช้แบบวัดกับศึกษานิเทศก์อำเภอ ที่ปฏิบัติการในสำนักงานศึกษาอำเภอ จำนวน 49 คน

3. ปรับปรุงข้อความในแบบวัดให้เหมาะสมที่จะใช้กับการจัดการต่อความขัดแย้งของผู้บริหารตามการรายงานของอาจารย์พยาบาล

ลักษณะแบบวัดการจัดการต่อความขัดแย้งของผู้บริหารแบ่งเป็น 5 แบบ ได้แก่ การแข่งขัน การร่วมมือ การประนีประนอม การหลีกเลี่ยง และการ ปรองดอง ประกอบด้วยข้อคำถามแต่ละแบบอย่างละ 12 ข้อ รวมจำนวน 30 ข้อ แต่ละข้อจะมีข้อย่อยชนิดตัวเลือก 2 ตัว คือ "ก" และ "ข" ซึ่งแต่ละตัวเลือกจะบรรยายถึงการตอบสนองทางพฤติกรรมของผู้บริหาร เมื่อเผชิญกับความขัดแย้งในสถานการณ์นั้น ๆ แต่ละแบบแจกแจงและจัดกลุ่มตามแบบของ Thomas-Kilmann ได้ดังนี้

การจัดการต่อความขัดแย้ง

แบบการแข่งขัน (Competing)

ตัวเลือก ก ข้อ 3, 8, 10, 17, 25, 28

ตัวเลือก ข ข้อ 6, 9, 13, 14, 16, 22

แบบการร่วมมือ (Collaborating)

ตัวเลือก ก ข้อ 5, 11, 14, 19, 20, 23

ตัวเลือก ข ข้อ 2, 8, 21, 26, 28, 30

แบบการประนีประนอม (Compromising)

ตัวเลือก ก ข้อ 2, 4, 13, 22, 26, 29

ตัวเลือก ข ข้อ 7, 10, 12, 18, 20, 24

แบบการหลีกเลี่ยง (Avoiding)

ตัวเลือก ก ข้อ 1, 6, 7, 9, 12, 27

ตัวเลือก ข ข้อ 5, 15, 17, 19, 23, 29

แบบการปรองดอง (Accommodating)

ตัวเลือก ก ข้อ 15, 16, 18, 21, 24, 30

ตัวเลือก ข ข้อ 1, 3, 4, 11, 25, 27

การตรวจให้คะแนนแบบวัด พิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

นำแบบวัดมาตรวจความสมบูรณ์ และตรวจให้คะแนนตามแบบตรวจ
กระดาษคำตอบ ซึ่งในการตรวจให้คะแนนนั้น พฤติกรรม ก และ ข ในแต่ละข้อจะเป็นแบบ
การจัดการต่อความขัดแย้งแบบใดแบบหนึ่ง ใน 5 แบบ และในแต่ละแบบจะมีคะแนนเต็ม 12
คะแนน นำคะแนนที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ที่ โรมัส-คิลแมนน์ เสนอไว้ ดังนี้

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบวัด

แบบการจัดการต่อความขัดแย้ง	ช่วงคะแนน		
	กลุ่มต่ำ 25%	กลุ่มปานกลาง 50%	กลุ่มสูง 25%
การแข่งขัน	0-3	4-7	8-12
การร่วมมือ	0-5	6-9	10-12
การประนีประนอม	0-4	5-8	9-12
การหลีกเลี่ยง	0-4	5-7	8-12
การปรองดอง	0-3	4-6	7-12

ชุดที่ 3 แบบวัดสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา การวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องภารกิจของอาจารย์พยาบาล ทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล พฤติกรรมกลุ่ม

2. รวบรวมแนวคิดจากการศึกษา สร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน และสร้างแบบวัดแต่ละด้านรวม 44 ข้อ เป็นข้อความด้านบวกทั้งหมด ดังนี้

การกำหนดเป้าหมายและระบบการดำเนินงาน	7	ข้อ
การรับรู้บทบาทและอำนาจซึ่งกันและกัน	6	ข้อ
การสร้างบรรยากาศในการทำงาน	9	ข้อ
ความยึดมั่นต่อกันภายในกลุ่ม	5	ข้อ
การมีเสรีภาพทางวิชาการ	5	ข้อ
การมีส่วนร่วมในด้านการบริหาร	5	ข้อ
การดูแลซึ่งกันและกัน	7	ข้อ

ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 4 คือ เป็นจริงมาก หมายถึง เมื่อเห็นว่าข้อความทั้งหมดในประโยคนั้นตรงกับพฤติกรรมตามประสบการณ์ที่เกิดขึ้นทุกครั้ง
- 3 คือ เป็นจริงปานกลาง หมายถึง เมื่อเห็นว่าข้อความทั้งหมดในประโยคนั้นตรงกับพฤติกรรมตามประสบการณ์ที่เกิดขึ้นเกือบทุกครั้ง
- 2 คือ เป็นจริงน้อย หมายถึง เมื่อเห็นว่าข้อความทั้งหมดในประโยคนั้นตรงกับพฤติกรรมตามประสบการณ์ที่เกิดขึ้นบางครั้ง
- 1 คือ ไม่เป็นจริง หมายถึง เมื่อเห็นว่าข้อความทั้งหมดในประโยคนั้นไม่ตรงกับพฤติกรรมตามประสบการณ์ที่เกิดขึ้นเลย

การตรวจให้คะแนนแบบวัดแต่ละข้อ พิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

เป็นจริงมาก	ให้	4 คะแนน
เป็นจริงปานกลาง	ให้	3 คะแนน
เป็นจริงน้อย	ให้	2 คะแนน
ไม่เป็นจริง	ให้	1 คะแนน

การพิจารณาคะแนนสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลเป็นคะแนนรวมจากแบบวัดในแต่ละด้าน การแปลผลคะแนนรวมในแต่ละด้านถือตามเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ย

- 3.50-4.00 หมายถึง สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพอยู่ในระดับสูง
 2.50-3.49 หมายถึง สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง
 1.00-2.49 หมายถึง สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพอยู่ในระดับต่ำ

การหาคุณภาพของแบบวัด

1. การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบวัด ผู้วิจัยนำแบบวัดที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความ ความครอบคลุมของเนื้อหา และการใช้ภาษา พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญทางวิชาการในด้านการศึกษาพยาบาล และการบริหารองค์กร ตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป จำนวน 11 ท่าน (รายชื่อภาคผนวก ก.) เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหา ความรัดกุมในการใช้ภาษา การตีความของข้อความ รวมทั้งขอคำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข โดยผู้วิจัยถือเกณฑ์ 8 ใน 10 สำหรับแบบวัดความสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลที่ผู้วิจัยสร้างเองตามกรอบแนวคิดที่ศึกษานั้นมีข้อความที่แก้ไขปรับปรุง

แสดงจำนวนข้อของแบบวัดสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล
 ที่หาความตรงตามเนื้อหา

สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ ของอาจารย์พยาบาล	ก่อนเสนอ ผู้ทรงคุณวุฒิ (ข้อ)	แก้ไข ข้อความ (ข้อ)	เพิ่ม/ตัด ข้อความ (ข้อ)	หลังผู้ทรง คุณวุฒิตรวจ สอบแล้ว
1. ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย และระบบการดำเนินงาน	7	6	-	7
2. การรับรู้บทบาทและอำนาจ ซึ่งกันและกัน	6	3	-	6
3. การสร้างบรรยากาศในการทำงาน	6	4	3(เพิ่ม)	9
4. ความยึดมั่นต่อกันภายในกลุ่ม	6	2	1(ตัด)	5
5. การมีเสรีภาพทางวิชาการ	5	3	-	5
6. การมีส่วนร่วมในด้านการ บริหารและวิชาการ	6	4	1(ตัด)	5
7. การดูแลซึ่งกันและกัน	7	5	-	7
รวม	43	27	5	44

แบบสอบถามสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลที่ได้ปรับปรุงแก้ไข มีความตรงตามเนื้อหา จำนวน 44 ข้อ (ภาคผนวก ก.)

2. การหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัด ผู้วิจัยได้นำแบบวัดที่มีความตรงตามเนื้อหาที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้ (Try out) กับอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี ซึ่งมีลักษณะตรงตามเกณฑ์ของประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ของความสม่ำเสมอภายใน (Coefficient of Internal consistency) โดย วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (ประกอบ กรวรรณสุต, 2535)

$$\text{จากสูตร } \alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum Si^2}{Si^2} \right)$$

α	คือ	สัมประสิทธิ์ของความเที่ยง
n	คือ	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
Si^2	คือ	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
Si^2	คือ	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

ผลการวิเคราะห์การหาค่าความเที่ยงของแบบวัดในการศึกษาวิจัยจากการทดลอง ได้ดังนี้

แบบวัด	ค่าความเที่ยง
รูปแบบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร	.87
การจัดการต่อความขัดแย้งของผู้บริหาร	.80
สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล	.95

โดยสรุปผลวิเคราะห์การหาค่าความเที่ยงของแบบวัดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทั้งหลังจากการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลจริง ได้ดังนี้คือ

ตารางที่ 3 ผลการหาความเที่ยงของแบบวัดของข้อมูลทดลองและข้อมูลจริง

แบบวัด	ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ	
	ข้อมูลที่ทดลอง (30 คน)	ข้อมูลจริง (302 คน)
ชุดที่ 2 ปัจจัยด้านผู้นำของผู้บริหาร		
ตอนที่ 1 รูปแบบพฤติกรรมผู้นำ	.87	.92
ตอนที่ 2 การจัดการต่อความขัดแย้ง	.80	.81
ชุดที่ 3 สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล	.95	.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้นำแบบวัดทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงคณบดีและผู้อำนวยการสถาบันการศึกษาพยาบาล ทั้ง 15 สถาบัน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบวัดด้วยตนเองทั้ง 15 สถาบัน

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมแบบวัดทั้งสิ้น 10 สัปดาห์ โดยให้ผู้ประเมินตอบแบบวัดประมาณ 2-3 สัปดาห์ และนำแบบวัดคืน ซึ่งในระยะแรกได้จำนวนไม่ครบ จึงได้ติดตามรับแบบวัดคืนจนครบตามจำนวนที่ต้องการ ซึ่งใช้เวลาทั้งสิ้น 10 สัปดาห์ จำนวนแบบวัดที่ส่งไปทั้งหมด 340 ฉบับ ได้รับคืน 316 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.94 และเป็นแบบวัดที่มีความสมบูรณ์สามารถนำมาใช้ในการวิจัยได้ 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.82 (ตารางที่ 4)

ศูนย์วิจัยทางการแพทย์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 จำนวนแบบวัดที่ส่ง แบบวัดที่ได้รับคืน และแบบวัดที่สมบูรณ์ จำแนกตาม สถาบันการศึกษาพยาบาล

สถาบันการศึกษาพยาบาล	แบบวัด ที่ส่ง (จำนวน)	แบบวัด ที่ได้รับ (จำนวน)	แบบวัด ที่สมบูรณ์ (จำนวน)	ร้อยละ
สังกัดกระทรวงกลาโหม			36	11.92
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก	18	15	10	
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ	14	14	14	
วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ	17	15	12	
สังกัดกระทรวงมหาดไทย			18	5.96
วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ	19	18	18	
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข			23	7.62
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ	24	24	23	
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย			87	28.80
คณะพยาบาลศาสตร์ศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล	64	56	56	
ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล	40	35	31	
สังกัดกรุงเทพมหานคร			34	11.26
วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์	35	34	34	
สภากาชาดไทย			37	12.25
วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย	37	37	37	

ตารางที่ 4 จำนวนแบบวัดที่ส่ง แบบวัดที่ได้รับคืน และแบบวัดที่สมบูรณ์
จำแนกตามสถาบันการศึกษาพยาบาล (ต่อ)

สถาบันการศึกษาพยาบาล	แบบวัด ที่ส่ง (จำนวน)	แบบวัด ที่ได้รับ (จำนวน)	แบบวัด ที่สมบูรณ์ (จำนวน)	ร้อยละ
เอกชน			67	22.19
วิทยาลัยพยาบาลเซนต์หลุยส์	14	14	14	
คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยมิชชั่น	9	9	9	
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	10	9	9	
คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยคริสเตียน	16	14	13	
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	11	11	11	
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต	12	11	11	
รวม	340	316	302	100

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences Version/ Personal Computer) ตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ลักษณะทั่วไปและสภาพแวดล้อมของตัวอย่างประชากรด้วยการแจกแจงความถี่และร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์รูปแบบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร การจัดการต่อความขัดแย้งของผู้บริหาร และสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล ตาม ตัวแปร สังกัดขนาดของสถาบัน โดยการคำนวณใช้ One-way ANOVA
4. วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล กับสังกัดของสถาบัน โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพอยต์ไบซีเรียล และทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยการทดสอบค่าที
5. วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล กับขนาดของสถาบัน รูปแบบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร การจัดการต่อความขัดแย้งของผู้บริหาร โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและทดสอบค่าที

ทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ถ้าพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ แปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) โดยใช้เกณฑ์เทียบระดับ ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ระหว่าง $\pm .70 - \pm 1.00$	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
ระหว่าง $\pm .31 - \pm .69$	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
ระหว่าง $\pm .00 - \pm .30$	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง